

Správa z vedeckej konferencie "Slovensko-ukrajinské vzťahy v oblasti jazyka, literatúry, histórie a kultúry"

Jarmila Kredátusová

Takéto zameranie a názov mala v poradí už tretia konferencia, ktorú organizovala tento rok Katedra ukrajinského jazyka a literatúry Filozofickej fakulty Prešovskej univerzity (FF PU). Usporiadateľom predchádzajúceho ročníka bola ukrajinská strana - Užhorodská národná univerzita (UNU) ako stály partner a spolupracovník PU. V rámci týchto verejných vzdelávacích inštitúcií sú blízkymi spolupracovníkmi Katedra ukrajinského jazyka a literatúry FF PU a Katedra slovanskej filológie UNU. Usporiadateľom prvého ročníka s rovnakou tematikou, ale s užším zameraním na národnostné menšiny (ukrajinskú žijúcu na Slovensku, slovenskú žijúcu na Ukrajine) bola v roku 1998 Katedra ukrajinského jazyka a literatúry. Prvý ročník sa konal pod egidou Rady Európy.

Táto tretia konferencia sa konala 12.-13. 09. 2002 v priestoroch Prešovskej univerzity. Prihlásených bolo 46 účastníkov. Prevažne to boli domáci účastníci (pracovníci FF a FHPV PU), pracovníci z UMB v Banskej Bystrici, ale prihlásení boli aj ukrajinskí odborníci z Užhorodu, Lvova a Kyjeva. Už tradične bol najzastúpenejší Užhorod. Okrem priamych účastníkov, ktorí vystúpili na rokovaníach, sa na konferencii zúčastnili pozvaní hostia, ktorí sa o ukrajinsko-slovenskú a slovensko-ukrajinskú problematiku aktívne zaujímajú. Išlo o predstaviteľov spoločenských organizácií (Spoločnosť slovensko-ukrajinská v Bratislave, Zväz Rusínov-Ukrajincov Slovenska, Spolok ukrajinských spisovateľov na Slovensku), predstaviteľov ukrajinskej tlače vychádzajúcej na Slovensku, učiteľov základných a stredných škôl s vyučovaním ukrajinského jazyka. Konferenciu oficiálne otvorila L. Babotová (vedúca KUJaL). Privítala vzácnych hostí, a síce mimoriadneho a splnomocneného veľvyslanca SR na Ukrajine Vasilá Grivnu, konzula Ukrajiny na Slovensku Oleksandra Cuprenka, predsedu zakarpatskej kultúrnoosvetovej organizácie Matica slovenská Jozefa Hajniša. Prítomných pozdravil a privítal na pôde fakulty aj jej dekan F. Mihina. S hlavnými referátmi vystúpili M. Štec, M. Danilák a M. Mušinka. Ďalej sa rokovalo v sekciách: jazykovednej, v sekcii literatúry a kultúry a v sekcii histórie a politológie.

M. Štec sa vo svojom príspevku venoval otázke splnenia odporúčaní prijatých na predošlých dvoch konferenciách, pričom musel konštatovať, že napriek prítomnosti mnohých štátnych činiteľov, ktorí sa s danými odporúčaniami stotožnili, sa mnohé (prevažná časť) nezrealizovali. Z tohto dôvodu sú mnohé z nich uvedené aj v rezolúcii, ktorá bola odsúhlasená na záverečnom plenárnom zasadnutí tejto konferencie. Konkrétne ide o odporúčanie vytvoriť výbor predstaviteľov vedeckej verejnosti a kultúrno-osvetových spoločností slovenskej národnostnej menšiny a ukrajinskej národnostnej menšiny, ktorý by zabezpečoval kontakt s Medzivládnu slovensko-ukrajinskou komisiou pre otázky národnostných menšín, školských, kultúrnych a vedeckých stykov, zriadiť post stáleho korešpondenta v Bratislave a v Kyjeve s cieľom pravdivo informovať o situácii na Slovensku a na Ukrajine, hľadať možnosti šírenia televíznych relácií pre Ukrajincov na Slovensku a naopak, nájsť možnosti zásobovania ukrajinskej menšiny na Slovensku ukrajinskou tlačou a naopak, otvoriť Dom ukrajinskej kultúry v Prešove a naopak, vytvoriť podmienky pre rozvoj vydavateľskej činnosti, podporovať výmenné pobyty doktorandov PU a UNU, zjednodušiť vydávanie viz vedeckým pracovníkom zavedením 100 % liberalizácie atď. Rezolúcia bola uverejnená kompletne v ukrajinských národnostných novinách Nove žyťta (č. 39-40, 2002 zo dňa 27. 09. 2002). M. Danilák sa pokúsil vymedziť 4 etapy vzájomných vzťahov a stykov Slovákov a zakarpatských Ukrajincov po roku 1918. M. Mušinka sa venoval knihe ukrajinského etnológa, publicistu, literárneho vedca, historika a verejného činiteľa V. Domanyckého. Kniha V. Domanyckého sa považuje za prvú samostatnú prácu o Slovákoch publikovanú v zahraničí. Autor knihy vidí v mentalite a kultúre Slovákov veľa spoločných prvkov s

---

Ukrajincami a usiluje sa o zblíženie týchto dvoch národov.

V sekcii literatúry a kultúry vystúpili V. Žemberová, V. Bilasová, L. Babotová, T. Lichtejová, J. Džoganík, N. Varcholová, J. Kunderát, M. Roman, O. Sabolová, V. Juričková, P. Káša, R. Dupkala, V. Grešlík, P. Kolisnyk. Autori sa venovali otázkam archetypu v slovenskej a ukrajinskej próze, stavu ukrajinskej literatúry Prešovska za posledné desaťročie, noetike modernej historickej prózy, súčasnej ukrajinskej próze na Slovensku, otázkam umeleckého prekladu prózy a poézie v rámci oboch jazykov, ako aj filozofickej tvorbe významných osobností, či ukrajinským ikonám a výtvarnom umení na Slovensku.

V jazykovednej sekcii sa pozornosť venovala slovensko-poľsko-ukrajinským jazykovým kontaktom, slovensko-ukrajinským kontaktom na úrovni nárečí, porovnávaní zvukových, lexikálnych a frazeologických systémov spisovnej slovenčiny a ukrajinčiny. V tejto sekcii vystúpili známi slovenskí a ukrajinskí jazykovedci, medzi nimi J. Dudášová, Z. Hanudelová, B. Halas, Ľ. Millá, J. Sabol, N. Dzendzelivska, M. Čižárová, S. Medviď-Pachomova, J. Opalková, J. Kredátusová, P. Laca.

Sekciu histórie a politológie zastupovali starší i mladší odborníci ako I. Lichtej, P. Švorc, S. Konečný, T. Serhijenko, M. Zan, V. Bodnar, J. Kredátus, A. Mušinka. Účastníci sa venovali postaveniu Slovákov a Ukrajincov (Rusínov) na Slovensku v 19. a 20. storočí, vzťahu Podkarpatskej Rusi k iným národom a štátom, ale aj súčasným otázkam, t. j. slovensko-ukrajinským kontaktom deväťdesiatych rokov 20. storočia, etnokultúrnemu rozvoju Slovákov na Zakarpatsku v rokoch 1989-2001 a rovnako tak Ukrajincov na Slovensku (v Prešovsku).

Celá konferencia sa niesla v priateľskom duchu a v družnej atmosfére, čo svedčí o naozaj dobrých kontaktoch medzi pracovníkmi PU a UNU. Rovnako hodnotila spoluprácu medzi slovenskými a ukrajinskými pedagogickými a vedeckými pracovníkmi vo svojom krátkom vystúpení pre Slovenskú televíziu vo Východoslovenskom regionálnom denníku v piatok (13. 09. 2002) Svitlana Medviď-Pachomova z Užhorodu. Bližšie o tejto konferencii informoval Ukrajinský magazín Slovenskej televízie.